

Nr 249.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard**, om *skärpta bestämmelser rörande utlännings rätt att här i riket driva näring.*

Enligt 1864 års näringsfrihetsförordning § 26 mom. 1 gäller, att utlännings rätt att här i riket idka handels- eller fabriksrörelse, hantverk eller annan hantering skall bero på särskild prövning av Kungl. Maj:t. Genom en lag av 1916 kompletterades 1895 års lag om handelsbolag och enkla bolag med ett stadgande av innehåll, att även om utlännings erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att här i landet driva näring han likväl icke utan särskilt tillstånd därutöver av Kungl. Maj:t skall ha rätt att sluta handelsbolag eller ingå i sådant bolag.

Genom en extensiv tolkning av näringsfrihetsförordningen har i ett par fall utlännings, som förfarit särskilt oförsiktigt, fällts till ansvar för det han utan tillstånd här i riket idkat näring, dels då rörelsen drivits i annan till handelsregistret anmäld persons (svensk undersåte) namn och dels då rörelsen utövats i vederbörligen registrerat aktiebolags namn.

Straffet för överträdelse av näringsfrihetsförordningens olika bestämmelser, lika för svensk som för utlännings, är endast böter, vanligen till förhållandevis ringa belopp. Bötesstraffet kan fylla sin uppgift då det gäller av svenskar begångna överträdelser, som ofta ha karaktären av ordningsföreseelser, men är alldeles otillräckligt för att avskräcka utlännings från en vinstgivande verksamhet. Förverkande av egendom eller föreläggande att lämna landet skulle på ett helt annat sätt betaga vederbörande lusten att trotsa gällande bestämmelser.

Men därutöver måste i möjligaste mån förhindras att dessa kringgås. Polisen i Stockholm torde äga rik erfarenhet av hur lätt detta nu låter sig göra och hur svårt det är att utverka fällande dom å utlännings, som utan Kungl. Maj:ts tillstånd, ofta utan ens arbetstillstånd, här i riket idka handel. Aktiebolagsformen torde i stor utsträckning användas för ändamålet. Ett aktiebolag bildas, givetvis med svenskar som stiftare, men med en utlännings som ägare av praktiskt taget alla aktierna. Handelsresande, naturligtvis utlännings, anställas, vilka av oförklarlig — eller närmare besett lätt förklarlig — anledning uppge sig arbeta utan lön. Ett ofta praktiserat sätt är även att en utlännings inför ett större varulager (t. ex. mattor), vilket han (pro forma) säljer till en svensk firma, samtidigt som han låter anställa sig som expert och försäljare hos firman, varefter han obehindrat reser omkring och till förfång för svenska köpmän försäljer sitt varulager. Ytterligare en metod är att en svensk vidtalas att tjänstgöra som bulvan, d. v. s. formellt stå som innehavare av firman. Sådant bulvanförhållande synes böra beläggas med straff.

Allvarliga betänkligheter väcka även de, milt uttryckt, fria affärsmetoder, som tillämpas av utländska affärsmän, vilka på smygvägar driva sin hantering.

Under åberopande av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande sådana ändringar i näringsfrihetsförordningen som kunna befinnas erforderliga för att förläna full effektivitet åt föreskriften att utlänning icke må utan Kungl. Maj:ts tillstånd här i riket idka handels- eller fabriksrörelse, hantverk eller annan hantering, ävensom framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1934.

J. B. Johansson.
